

4/2004

Ensimmäisen vaiheen tulosten yhteenveto 16.3.2005 tulevaisuusseminaarissa

Työvoiman riittämättömyys uhkaa metsätaloutta 2010-luvulla

Toinen vaihe käynnistyy huhtikuussa 2005

Menestyvä metsäala - kolmas tulevaisuusseminaari Lahdessa 16.3.2005

Suomessa on tällä hetkellä ehkä maailman kilpailukykyisin metsäteollisuus ja kehittynein metsäalan toimintaverkosto. Millä eväillä metsäala menestyy myös tulevaisuudessa? Metsäalan tulevaisuusfoorumin kolmannessa seminaarissa keskustellaan metsäalan keskeisistä tulevaisuuskysymyksistä: mitkä ovat metsäteollisuuden kilpailukyyn edellytykset, kuinka puun saatavuutta voidaan edistää, mitkä ovat metsätalouden toimijoiden roolit, sekä kuinka sosiaalisen pääoman ja ympäristömuutosten avaamia mahdollisuuksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa

Ensimmäisen vaiheen tulosten yhteenveto

Metsäalan tulevaisuusfoorumin ensimmäisen vaiheen tulosten yhteenveto esitellään tulevaisuusseminaarissa "Menestyvä metsäala", joka järjestetään valtakunnallisten metsäpäivien yhteydessä 16.3.2005 klo 9.30-15.30 Lahden Sibelius-talossa. Ilmoittautuminen seminaariin tapahtuu metsäpäivien ilmoittautumisen yhteydessä Suomen Metsäyhdistykseen. Lisätietoja ja www.metsafoorumi.fi/tapahtumia.htm ja www.smy.fi/metsapaivat2005.

Seminaarissa tullaan keskustelemaan, kuinka metsäala ja metsien käyttöön perustuvat elinkeinot voivat menestyä Suomessa myös tulevaisuudessa. Keskustelujen pohjaksi esitellään foorumin työn tuloksia metsäteollisuuden kilpailukyvästä, puun saatavuuden merkityksestä ja haasteista, metsätalouden toimijoiden rooleista, sosiaalisen pääoman kehittämistarpeista sekä ympäristömuutoksista metsässä. Tulosten ja keskustelujen pohjalta seminaarissa hahmotellaan metsäalan tulevaisuuden menestysstrategiaa Suomessa.

Työvoiman riittämättömyys uhkaa metsätaloutta 2010-luvulla

Metsätalouden työvoimapulasta on puhuttu aika ajoin aina 1970-luvulta lähtien, mutta onneksi ainakin toistaiseksi turhaan. Syyt huoleen työvoiman riittävyydestä metsätaloudessa 2010-luvulla poikkeavat aiemmista vuosikymmenistä mm. siksi, että 2010-luvulla tapahtuu voimakas työvoiman määrän supistuminen metsätalouden ammateissa. Erityisesti metsureitten kohdalla suuri määrä am-

mattityövoimasta siirtyy eläkkeelle ja pois työelämästä vuoteen 2020 mennessä.

Huolta työvoiman riittävyydestä lisää myös se, että metsätalouden koulutukseen ja ammatteihin hakeutuminen on alhaista ja metsätalouden ammattiteihin valmistuneiden ammatinvaihto on yleisestä. Syyksi on esitetty mm. metsätalouden ammattien heikkoa vetovoimaa ja alan huonoa imagoa.

Jaakko Pöyry Management Consulting Oy:n tulevaisuusfoorumille tekemän selvityksen mukaan metsänhoitotöissä ja manuaalisissa hakkuussa voi syntyä 200:sta 600:aan henkilötyövuotta vastaava metsurityövoiman vajaus Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Pula metsurityövoimasta uhkaa erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomea.

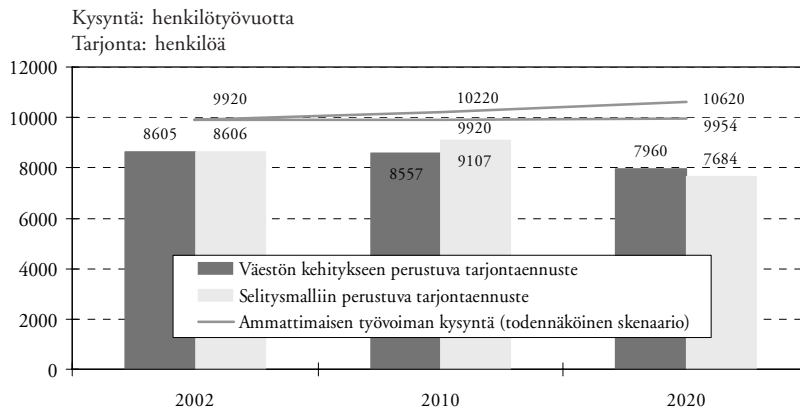
Koneellisessa puunkorjuussa sekä energiapuun korjuussa ja haketuksessa voi syntyä jopa 1500:sta 2000:een henkilötyövuotta vastaava työvoiman vajaus koko Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Puutavaran autokuljetuksessa vastaava työvoiman kysynnän ja tarjonnan erotus voi olla 650–1100 henkilötyövuotta. Suurin uhka työvoiman riittävyydestä näissäkin ammateissa on Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Edellä kuvatuissa luvuissa on oletettu, että metsänomistajien omatoimisen työn määrä pysyy vuoden 2002 tasolla, eli noin 19 prosentissa metsänhoidon ja puunkorjuun työmääristä. Mikäli omatoimisen työn määrä esimerkiksi puolittuu vuoteen 2020 mennessä, lisää se ammatillaisen työvoiman kysyntää metsätalouden ammateissa yhteensä yli 2000 henkilötyövuodella.

- UUTISKIRJE -

Arvio työvoiman kysynnän ja tarjonnan kehittymisestä Suomessa metsänhoitotöissä, manuaalisessa hakkuussa, koneellisessa puunkorjuussa sekä puutavaran

autokuljetuksessa yhteensä on esitetty kuvassa 1. Raportti työvoiman saatavuudesta metsätaloudessa on saatavilla foorumin sivuilta tammikuun 2005 lopussa.

Työvoiman kysyntä sisältää metsänhoitotyöt, manuaalisen hakkuun, koneellisen puunkorjuun (ml. metsäenergian korjuu ja haketus) ja puutavaran autokuljetuksen. Työvoiman tarjonta sisältää kokopäiväisessä ja ympärivuotisessa työsuhteessa olevat metsurit ja metsäkonekuljettajat sekä metsäkoneyrittäjät ja kaikki puutavaran autokuljetuksen työlliset.

Kuva 1. Arvio työvoiman kysynnästä ja tarjonnasta metsätaloudessa Suomessa vuosina 2002, 2010 ja 2020.

Toinen vaihe käynnistyy huhtikuussa 2005

Metsäalan tulevaisuusfoorumin toinen vaihe käynnistyy huhtikuussa 2004. Foorumin työn ensisijaisena tavoitteena on tukea kansallisen metsäpolitiikan ja muiden metsiin vaikuttavien politiikan lohkojen kehittämistä sekä metsäalan toimijoiden tulevaisuus- ja strategia työtä.

Foorumin toisessa vaiheessa korostetaan *monialaisen asiantuntijuuden ja verkottumisen* merkitystä arvioitaessa metsien käyttöön liittyviä mahdollisuuksia. Tätä varten foorumin toteuttaja kutsuu mukaan foorumin toisen vaiheen työhön eri alojen johtavia asiantuntijoita. Yhteistyötä metsäalan eri toimijoiden kanssa pyritään edel-

leen tiivistämään.

Foorumin toisessa vaiheessa painotetaan myös ennakoinnin *kansainvälisyyttä*. Foorumi pyrkii verkostoitumaan metsäalan ennakoitihankkeisiin muissa maissa ja osallistumaan metsäalan tulevaisuudelle keskeisiin kansainvälisiin ennakoitihankkeisiin.

Tehtävien painotusten avulla pyritään vastaamaan tarpeeseen ennakoida *metsäalan ulkopuolisia ja kansainvälisiä* kehityskulkuja – tulkittuna metsäalan elinkeinojen ja metsiin perustuvan hyvinvoinnin näkökulmasta.

Foorumin toisen vaiheen työstä keskustellaan metsäalan tulevaisuusseminaarissa 16.3.2005 Lahdessa.

Suomen kilpailukykyä käsittelevää kirjallisuutta:

Ruokanen, T. 2004. Suomen menestyksen eväät - tiekartta tulevaisuuteen. EVA. www.eva.fi/files/888_TIEKARTTA_FINAL.pdf

Valtioneuvoston kanslia 2004. Osaava, avautuva ja uudistuva Suomi. Suomi maailmantaloudessa - selvityksen loppuraportti. www.vnk.fi/tiedostot/pdf/fi/89904.pdf

TEKES 2004. Ylihuomisen kilpailukyky ratkaistaan tänään - teknologiarahoituksen tulokset ja vaikutukset. www.tekes.fi/julkaisut/rahoituksen_vaikutukset.pdf

Ali-Jyrkkiö ym 2004. Suomen asema globaalissa kilpailussa - yritysten sijaintipäätöksiin vaikuttavat tekijät. ETLAn keskustelualoitteita 927.

Kauppa- ja teollisuusministeriö 2003. Suomen kilpailukyky ja toimintaympäristö - kansainvälinen vertailu. www.ktm.fi/chapter_files/Suomen_kilpailukyky_ja_toimintaympAristO.pdf

Metsäalan tulevaisuusfoorumin uutiskirje

Julkaisija:
Metsäalan tulevaisuusfoorumi
Joensuun yliopisto
PL 111
80101 Joensuu

Toimittaja: Saija Miina
saija.miina@joensuu.fi

Metsäalan tulevaisuusfoorumi Internetissä:
<http://www.metsafoorumi.fi>

Metsäalan tulevaisuusfoorumin uutiskirje kertoo foorumin tuoreimmista tapahtumista ja tuloksista. Uutiskirje löytyy Internetistä sivulta <http://www.metsafoorumi.fi/uutisia.htm>. Voit saada sen myös suoraan sähköpostina ilmoittautumalla jakelulistalle: saija.miina@joensuu.fi

